

interview

‘De band met je ouders
is bepalend voor de
rest van je leven’

Voor haar boek *De mama's en de papa's* sprak Antoinnette Scheulderman met twaalf bekende Nederlanders over opgroeien en opvoeden. Zelf werd de journalist gevormd door haar jeugd in het buitenland. "Het boeit me hoe iemands kindertijd doorwerkt in zijn verdere leven."

Antoinnette Scheulderman: 'Ik ga dwars door mijn faalangst heen'

Staan in haar deuropening is Antoinnette Scheulderman (35) een indrukwekkende verschijning: lang, slank en hoogblond. Haar appartement in hartje Rotterdam kijkt uit over de stad en het water. Moderne kunst aan de muur, een witte vloer, weinig meubels. Toch is het sfeervol. Op tafel branden waxinelichtjes en uit de speakers klinkt Ella Fitzgerald. Op de bank rolt Bubbels, een ruwharige teckel, zich op en valt met een diepe zucht in slaap. In journalistieke kringen geldt Antoinnette als een groot talent. Haar interviews met bekende Nederlanders in diverse glossies, *Revu* en de *Varagids* vallen op door de openhartigheid van haar gesprekspartners. Niet zelden vertellen ze haar dingen die ze nog nooit eerder aan een interviewer hebben verteld. Deze maand verschijnt Antoinnettes eerste boek: *De mama's en de papa's*, een bundel van twaalf interviews met bekende Nederlanders over hun ouders en hun kinderen. Stuk voor stuk

mooie, herkenbare gesprekken over opgroeien en opvoeden, over goede of juist pijnlijke herinneringen, en over de vraag of je als ouder de patronen van je eigen ouders kopieert of juist doorbreekt.

Waarom wilde je een boek maken over ouder-kindrelaties?

"De band met je ouders is de belangrijkste band die er is, omdat hij bepalend is voor de rest van je leven. Heel veel karaktereigenschappen komen voort uit hoe iemand is opgevoed, hoe zijn of haar ouders zijn. Dat zie ik in elk interview terug. Neem bijvoorbeeld Anita Witzier, die is opgevoed met de gedachte: doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg. Daardoor was ze onzeker en vond ze het elke keer weer eng om op dat podium te stappen. Hoe ga je daar dan mee om als je opeens een bekende Nederlander bent? Of neem Barry Hay, die op zijn achtste door zijn moeder naar Nederland werd ontvoerd en daarna zijn

hele leven bezig is geweest met de zoektocht naar zijn vader."

Hoe komt het dat mensen jou zo veel vertellen?

"Een collega-interviewer, Coen Verbraak, zei laatst: 'Het gaat er niet om wat je vraagt, of hoe je het vraagt, maar meer om mensen het jou willen vertellen.' En dat is bij mij kennelijk zo. Ik denk ook omdat ze voelen dat ik écht in ze geïnteresseerd ben. En omdat ik me heel goed voorbereid op een interview, door alles te lezen wat er over iemand is verschenen en vaak ook nog mensen uit hun omgeving te bellen. Ik vind dat een vorm van beleefdheid. Als je je goed hebt voorbereid, kun je bovendien meer vragen. Toen ik Barry Hay interviewde voor dit boek, was het middag. Hij bestelde een bloody mary, daarna nog een en daarna nog een. Na vijf bloody mary's heb ik gevraagd: ben jij een alcoholist? Dat móet ik vragen, vind ik, maar ik merk ook >

‘Goed zorgen voor de mensen om me heen, dat is voor mij de zin van het leven’

dat ik zulke dingen kán vragen. Misschien ook wel omdat ik een vrouw ben en niet foeilelijk. Hoewel dat ook nadelen kan hebben. Soms heb ik de indruk dat mensen me zo veel vertellen omdat ze in eerste instantie denken dat ik ongevaarlijk ben. Terwijl ik toch heel kritische vragen stel, vooral voor *Revu*, en me altijd professioneel opstel. Het verbaast me dat mensen dan soms toch doen alsof ze met een vriendin zitten te praten. En na afloop soms spijt hebben dat ze zo veel hebben verteld.”

Gebeurt dat vaak?

“Heel vaak. En dat vind ik af en toe best vermoeiend. Een bekende Nederlander – nee, hij staat niet in dit boek – vertelde me ooit dat hij vroeger is misbruikt. Dat wilde hij me vertellen, omdat ik dan zijn hele verhaal zou begrijpen. Ik voelde de hele tijd al dat er méér was. Dat zei ik op een gegeven moment ook: er is iets met jou, wat is dat? Toen kwam dat verhaal eruit. Maar ik mocht het niet gebruiken. Ik begreep hem wel, zijn eigen ouders wisten het niet eens. Ik heb het ook niet opgeschreven. Maar als journalist baal je dan wel. Je hebt een verhaal van iemand dat nog nooit is verteld, en waarmee je ongetwijfeld de aandacht zult trekken, en dat mag je niet opschrijven. Bij dit boek is me dat bijna weer gebeurd. Ik interviewde filmregisseur Antoinette Beumer, die net *De gelukkige huisvrouw* heeft gemaakt. Zij is de zus van actrice Famke Janssen. Tijdens het inter-

view vertelde ze me het nogal heftige verhaal van hun vader, die grote geestelijke problemen heeft – iets wat zij en haar zussen dertig jaar uit de media hebben gehouden. Ik hoefde er niet naar te vragen, het kwam er in één keer uit. Alsof het eruit móest. Maar toen ze het interview teruglas, kreeg ze spijt dat ze zo gedetailleerd was geweest. Ze was vooral bang dat Famke er last van zou krijgen. Ik vond dat zonde, het was zo’n mooi verhaal dat ze met veel respect had verteld, en ze deed er volgens mij niemand kwaad mee. Maar ik begreep wel dat ze ervan schrok. Als iets zwart op wit staat, blijkt dat vaak heel confronterend. Gelukkig hebben we het erover kunnen hebben en zijn we allebei tevreden met het stuk dat nu in het boek staat. Uiteindelijk is dat het interview dat het meest indruk op me heeft gemaakt van de twaalf. In dit verhaal zie je bij uitstek hoe iemands jeugd doorwerkt in haar verdere leven. Het is een van de redenen waarom Antoinette Beumer op haar veertigste in een ernstige crisis kwam en ze heeft het verhaal van haar vader nu zelfs in *De gelukkige huisvrouw* verwerkt.”

‘Veel mensen blijken bang te zijn om door de mand te vallen. Ook, of misschien wel juist, als ze veel hebben bereikt’

Zelf komt Antoinette [Scheulderman] uit een gelukkig, harmonieus gezin. Ze heeft een oudere halfbroer en een jonger zusje. Omdat haar vader waterbouwkundige was, woonde Antoinette tot haar achtste in het buitenland. Eerst in Turkije, daarna in Portugal en daarna tweeënhalf jaar in Nigeria. Van dat laatste land herinnert ze zich het meest. Antoinette: “Het was een leuke en avontuurlijke tijd. We hadden apen als huisdier en hielden schildpaddenraces in de tuin. Maar het was ook heftig. In Nigeria woedde een burgeroorlog en wij waren, vergeleken met de plaatselijke bevolking, erg rijk. We hebben een tijd in een zwaar beveiligde villa gewoond, waar we soms met gepakte koffers klaar zaten om elk moment te kunnen vluchten. Ik heb de dreiging wel gevoeld. In die tijd ben ik heel erg gaan stotteren. Volgens mijn ouders kwam dat door de angst die ik had gevoeld. Toen we terug waren in Nederland, was ik doodsbang om uitgelachen te worden. Ik heb jaren logopedie gehad om van dat stotteren af te komen. Het is gelukkig helemaal overgegaan, maar ik krijg nog steeds wel eens te horen dat ik onduidelijk praat. Die angst om uitgelachen te worden is nooit meer helemaal weggegaan. Nog steeds ben ik bang om niet goed genoeg te zijn, om door de mand te vallen. Het gekke is: mijn ouders hebben ons nooit het gevoel gegeven dat we niet goed genoeg waren. Mijn moeder zei juist vaak: ‘Je bent goed zoals je bent.’ Die angst komt helemaal uit mezelf.

Mijn jongere zusje heeft het ook een beetje. Zij is een heel succesvol visagist, maar ze is soms ook bang dat ze niet voldoet. Ik verschil van haar in die zin dat ik me niet door mijn angst laat weerhouden. Ik ga er dwars doorheen, en dat blijkt de manier te zijn om ervan af te komen. Maar dat heb ik wel moeten leren. In het begin van mijn carrière als journalist heb ik veel last gehad van het 'Daphne Deckers-complex'. Mijn eerste baan was op de sportredactie bij het AD. Kwam ik daar als jong, onervaren blondje tussen een stel door de wol geverfde macho's. Ik heb me erg moeten waarmaken en dat is niet altijd makkelijk geweest. Maar het is me gelukt. Het grappige is: door die interviews heb ik ontdekt dat heel veel mensen, juist in de creatieve sector, last hebben van angst om door de mand te vallen. Ook, of misschien wel juist, als ze veel hebben bereikt."

Een belangrijk thema in je boek is het doorgeven van patronen uit je jeugd aan je eigen kinderen. Zelf heb je geen kinderen. Maakte dat deze gesprekken moeilijker?

"In eerste instantie was ik bang dat mensen het vreemd zouden vinden dat juist ik zo'n boek ging schrijven. Maar tijdens de interviews merkte ik dat mijn kinderloosheid eerder een voordeel was. Ik vergelijk de ervaringen van mensen met kinderen niet met mijn eigen ervaringen. Daardoor sta ik meer open voor hun verhaal."

'Ik ben blij dat ik een hondje heb en geen kind. Een hond kun je aan de lijn houden, een kind moet je loslaten'

Door haar boek beseft Antoinette hoe mooi de ouder-kindrelatie is. Toch was het schrijven ervan voor haar geen laatste test of ze misschien toch wél kinderen wil. "Ik heb nooit een kinderwens gehad. Aan de andere kant... Laatst las ik een interview met Halina Reijn, die zei: straks ben ik veertig, sta ik thuis mijn Gouden Kalveren af te stoffen en heb ik spijt. Die angst voor spijt heb ik wel. Maar ik zie ook wat een verantwoordelijkheid het is om een kind te krijgen. Bovendien vind ik de huidige maatschappij niet echt prettig en ben ik al overbezorgd voor de mensen die ik liefheb. Een van de geïnterviewden in mijn boek zegt: zodra je moeder wordt, komt er ook iets verschrikkelijks in je leven, namelijk een enorme angst. Daarom ben ik blij dat ik een hondje heb en geen kind. Een hond kun je letterlijk aan de lijn houden, een kind moet je loslaten. De zorgen zouden bij mij de lol overheersen, denk ik. Ik zie om me heen ook zo vaak dat het misgaat. Kindjes die geboren worden met een afwijking, of relaties die misgaan... Je moet

het als vrouw wel heel zeker weten, want vóór je het weet sta je er alleen voor."

Je hebt nu zeven jaar een relatie. Wil je vriend geen kinderen?

"Hij is vijf jaar jonger dan ik, dus voor hem speelt het nog niet zo. Maar we hebben het er natuurlijk weleens over en hij staat er wel meer voor open dan ik. In die zin is het een soort donkere wolk die ergens in de verte boven onze relatie hangt. Vooral nog hebben we het samen te leuk om er een concreet probleem van te maken. Ik merk dat de buitenwereld er vaak niet-begrijpend op reageert. Als ze horen dat ik 35 ben, zeggen ze: o, dan komt het nog wel. En toen ik vertelde dat ik een hond had genomen, zeiden ze: dus je hebt wel zorgdrift; eerst een hond, dan een kind. Veel mensen zien kinderen krijgen als de zin van het leven. Ik snap dat heel goed, maar voor mij voelt het anders."

Wat is voor jou dan de zin van het leven?

"Goed zorgen voor de mensen om me heen. Ze zo gelukkig mogelijk maken. En een grote rol blijven spelen in het leven van Peony, mijn nichtje van bijna anderhalf. Ze is de dochter van mijn zusje en ik ben dol op haar. Ik ben ook bij de bevalling geweest en dat vond ik heel bijzonder om mee te maken. Sinds Peony er is, geniet ik ontzettend van de tante-rol. Die past me denk ik beter dan de moederrol. Laat mij maar die gekke leuke tante zijn." <